

Beste lezers

De laatste nieuwsbrief was in mei, met daarin de voor mij vervelende klus om de privacy te regelen. Maar goed, ook vervelende klussen zijn een keer klaar. Natuurlijk vallen er mensen weg bij zo'n nadrukkelijke "toestemming geven actie", maar dat is prima. De mensen die zijn gebleven zijn in ieder geval daadwerkelijk geïnteresseerd. Dat ervaar ik als steun. Dat zijn opmerkelijk veel mensen uit omgeving Nijmegen. Dat klopt natuurlijk met zo'n 11 jaar ervaring als Bomen en Mensen. Uit de rest van het land krijg ik vooral telefoontjes over welke boom bij een bepaalde herdenking e.d. en alle variaties daarop. Dat zijn vaak kortdurende contacten. In de nieuwsbrief staat doorgaans ook het excursie-aanbod, dat is doorgaans voor Overijssel enz. niet zo interessant. Neemt niet weg dat de vuurvliegjeswandelingen maar ook de cursus "Inspirerende Natuur" altijd mensen uit heel het land hebben getrokken. Sommige lezers zijn verder weer alleen geïnteresseerd in de te verschijnen (digitale) cursus (boek) "De natuur als wegwijzer". Daarvoor heeft Bomen en Mensen een apart adressenbestand.

Je gaat in deze nieuwsbrief lezen over de:

- Warme zomer
- Buxusmot
- Paddenstoelexcursies

Warme, droge zomer

We weten allemaal dat het een hele warme, droge zomer was. De gevolgen ervan zijn (plaatselijk) nog steeds zichtbaar. Vooral bomen in bosranden die veel zon vangen, maar ook jonge bomen verder het bos in, hebben te kampen gehad met droogteverschijnselen. Tegelijk gaf het beetje regen van 2^e helft augustus ook een groene opleving te zien.

In mijn omgeving speelt dan ook een rol dat er veel (tamelijk arme tot zeer arme zandgronden zijn), vooral daar is veel schade te zien. Bosranden met lijsterbes, sporkehout, berken, soms ook beuken en eiken ontvingen te veel (hete middag) zon en daardoor kregen ze deels verbrand blad. Begin september, met eindelijk de lang verwachte regen (in combinatie met soms windvlagen), vallen er veel groene eikels en even later vallen ook de eerste beukenootjes en tamme kastanjes vruchten.

Het is aan de vroege kant, maar als een vrucht rijp is, is dat geen probleem. Voor een deel zullen de eikels narijpen in het warme weer. Kleinere dieren hebben daar waarschijnlijk geen weet van. Groene eikels bevatten wel veel tannine (een looistof die de boom en vrucht weerstand geeft) en deze is voor veel landbouwdieren giftig. Het is (voor zover ik weet) niet bekend of bosdieren daar last van hebben.

Sommige vruchten lijken minder groot, het kan dus zijn dat de hoeveelheden daardoor sneller opraken. Ik hoor drukke gaaien in het bos, een teken dat ze ijverig aan het verzamelen zijn. Het is zo'n zomer waarvan ik niet weet wat het nu – uiteindelijk - precies betekent. Het zal er vroeg herfstig uitzien, voor een deel is dat nu al zo.

Sommige bomen (*zie verderop*) spreken (een deel) hun slapende knoppen aan. Deze knoppen zijn aangelegd voor het komende groeiseizoen (2019) en niet om nu te gebruiken. Deze knoppen zitten in de okselknoppen (knop tussen twee takjes). Mocht er nog iets lastig gebeuren met die bomen, dan bestaat de kans dat de boom dat niet meer kan herstellen. Pas volgend groeiseizoen kan de boom weer nieuwe slapende knoppen aanleggen (dat gebeurt in de periode mei-juni).

Op korte termijn is het dus altijd winst, de boom overleeft, voor de langere termijn wordt er een onzekerheid ingebouwd. De boom lijkt dus een keuze te hebben en voert die keuze uit, maar de toekomst is daarmee niet gegarandeerd. Het leven is ook voor bomen zeker spannend.

Een andere "noodknop" zijn de adventieve knoppen, je zou dit kunnen vertalen als "willekeurige" knoppen. Ze kunnen zich bevinden op de twijg, tak, stam of wortel, oa bij het stekken van planten wordt hier gebruik van gemaakt. Het is een reactie op een verwonding (expres of per ongeluk). Bij het vroegere hakhoutbeheer (een boom regelmatig tot een bepaalde hoogte afzetten, de nieuwe jonge takken waren op allerlei wijze bruikbaar in het bos (of landbouw) beheer. Denk aan paaltjes etc.

De noten en appels lijken goed. Onderweg, langs een bosfietspad, kom ik vaak langs een verwilderde peer (ontkiemd uit een weggegooid klokhuis), een handpeer dus en deze smaakt heerlijk. Daar kan een supermarkt peer niet tegen op.

Kortom ik benieuwd wat de natuurkalender (Nature Today, mijn bron m.b.t. dit soort verschijnselen) er straks over gaat zeggen. Wel gaven zij tussentijds een zeer interessant gesprek door van de "[twitterende populier](#)". Ook in de Volkskrant stond deze zomer een "[life verslag van de populier](#)". Uitermate boeiend om zo een boom te volgen.

Persoonlijk vond ik het, deze zomer, mooi te zien, dat een bos voor een deel zichzelf en elkaar beschermd. In feite "offeren" de randsoorten zich op, zij vangen de meeste zon in, hun blad verbrand deels, zij verdrogen vaker, want moeten ook meer verdampen. Tegelijkertijd beschermen ze, zeker de grote hoge bomen, dat wat achter hen ligt. Mooi dat een "gemengd bos" zo werkt.

In stedelijk gebied (het stenige, verharde deel, van dorpen en steden) was de situatie veel ernstiger. Al die straatbomen, laanbomen, hebben geen bescherming en hebben vaak te weinig ruimte voor hun wortels. Bovendien verdwijnt veel regenwater in het riool. Kortom: moeilijke omstandigheden. Het was begin augustus al een droevig en wel zeer vroeg herfstig gezicht.

In mijn omgeving staan ergens 3 tulpenbomen in een groepje. Eind juli hadden zij totaal vergeeld blad, bij tulpenbomen is dat een actieve verdrogingskleur, daarmee bedoel ik dat boom het blad ging afstoten om minder te verdampen. De boom staat ongunstig, hoog en op droge grond, de westkant (regenkant) is aan de achterzijde van het hoge gebouw. Een bij uitstek droge plaats. Tulpenbomen houden juist van vocht. Toch zijn de bomen uit slapende knoppen teruggekomen, ze zijn nu weer groen, maar wel heel ijl (zie foto), het nieuwe blad kan niet de volle kroon, van daarvoor, vervangen.

Ik ben gaan kijken of er mogelijk meer te zien is. En ja, bij een van de drie ontdekte ik maaischade (de maaimachine heeft de boom geraakt en de schors verwondt). Een veel voorkomend probleem bij park en bermbomen (helaas), het is onzorgvuldig beheer. Op andere plaatsen heb ik tulpenbomen bekeken, zij staan er beter bij, omdat de locatie beter is.

Buxusmot

Het mooie van de natuur (op de voet proberen te) volgen is dat je je ook simpelweg kunt verwonderen en verbazen. Zo nam de buxusmot deze zomer een top 6 positie in bij de “tuinvlinder top tien”. Waarschijnlijk is deze mot daarna alleen maar verder gestegen in deze top. Zowat elke buxus is opgevreten. Veel eten is veel voortplanting is veel mot. Binnenkort zal de buxusmot (die alleen van buxus leeft) naar een ander land met verse buxusstruikjes moeten vluchten. In die zin maakt de mot het zichzelf ook moeilijk, want ooit is alle buxus op. Natuurlijk kan het een verlies betekenen, als je van buxus houdt is het erg. Ik zelf voelde me “geholpen”, er stonden altijd nog wat buxusstruikjes die ik wilde vervangen door iets wat zowel mooier als natuurvriendelijker is (waar veel voedsel voor veel insecten is). Door buxus (vaak) te snoeien snoei je de bloemen eruit en komen er geen bestuivers op bezoek. De tijd is nu aangebroken, de mot heeft me eigenlijk geholpen. Nu nog de juiste vervanger vinden.

Voor degenen die het nieuws rond de uit te geven cursus “De natuur als wegwijzer” volgen, daarin stagneer ik. Ook een soort van “warme zomer die verlamt”. Enerzijds veel ander werk, anderzijds ook druk met een aantal onverwachte, persoonlijke, zaken. Dan kost alles zijn tijd en tijd gaat altijd voorbij. Op is op. Gelukkig komt er steeds nieuwe tijd. Ik hoop op een frisse, inspirerende winter om de puntjes op de iiii te zetten (want het concept is wel grotendeels klaar). En indachtig de inhoud van genoemde cursus: de vrucht is pas klaar als ook de zaden erin rijp zijn, dan laat het geheel van zelf los.

In de herfst ga ik enkele malen op pad met paddenstoelliefhebbers. Exacte plaatsen maak ik op de website bekend, op dit moment zijn er wel wat, maar nog niet zo heel veel paddenstoelen. Met een beetje geluk komen er wel de nodige.

De data zijn vrijdagmiddag 5 oktober en 2 november van 14.00 tot uiterlijk 17.00. Bij voldoende belangstelling (minimaal 3 - maximaal 6 deelnemers) plan ik in november nog maximaal 2 middagen in.

Kosten p.p. per middag Euro 20.00

Voor de belangstellenden die een inventarisatie willen bijwonen ben je uitgenodigd om in week 45 mee te gaan met zo'n inventarisatieronde. Mijn telgebied is in de Bruuk in Groesbeek, het is een flink stuk, maar er zijn vaak interessante soorten. Op de foto een "puzzel-soort", die uiteindelijk tot de naam "berkenridderzwam" heeft geleid. Hoe dan ook, paddenstoelen goed benoemen is soms een hele klus.

Het meegaan kost niets. De exacte dag plan ik pas later, ik kijk ook altijd een beetje naar "werkzaam" weer. Dus als je je opgeeft met telefoonnummer of mail, dan kan ik bellen of een datumprikker rondsturen. Het zal zeker niet op de

maandagmorgen, woensdagmorgen of de dinsdag zijn.

Ik hoop op een mooie herfst met veel herfstkleuren (foto onderaan blad zilversdoorn, een park- en straatboom) en veel paddenstoelen.

© Bomen en Mensen, Lieke Vullings.

www.bomenenmensen.nl

info@bomenenmensen.nl

024 3778885

@bomenenmensen

De nieuwsbrief doorsturen mag altijd en vaste lezer worden kan natuurlijk ook, [wel alleen via deze link](#). Dezelfde link kun je gebruiken als geen interesse meer hebt.

Lieke Vullings